

פתרון הבחינה

אזרחות

קיץ תשפ"ב, 2022, שאלון: 34282

מוגש ע"י מורה בבית הספר לבגרות של יואל גבע

הערות:

1. התשובות המוצגות כאן הן בגדר הצעה לפתרון השאלון.
2. תיתכנה תשובות נוספות, שאינן מוזכרות כאן, לחלק מהשאלות.

הנבחרים נדרשו לענות על שתיים מבין השאלות 1-3.

שאלה מספר 1

הצג: הצעת חוק ממשלתית היא יוזמה לחקיקת חוק בכנסת שבאה מטעם הממשלה ומטעם אחד משרדיה. המשרד הממשלתי שיוזם את החוק מביא את ההצעה לדיון בישיבת הממשלה. השרים מצביעים על הצעת החוק. ועדת השרים לענייני חקיקה בראשות שר המשפטים מתקנת את ההצעה ומגבשת אותה לקראת הבאתה לקריאה ראשונה בכנסת. משם עוברת ההצעה לדיון בוועדה המתאימה ומשם לקריאה שניה ושלישית. הצעת חוק ממשלתית אינה נזקקת לאישור של נשיאות הכנסת ולא מתקיים לגביה שלב הקריאה הטורומית שמתקיים בהצעת חוק פרטית.

ציטוט: "בעבר כל יוזמת חקיקה מטעם שר או שרה, עוד טרם הגעתה לדיון בכנסת, נידונה בוועדה מיוחדת בראשות שר המשפטים. הוועדה הייתה דנה בפרטי החוק, ומאשרת או דוחה את הגשתו לקריאה ראשונה בכנסת."

קישור: הצעת חוק ממשלתית עוברת כאמור דיון מוקדם בממשלה. ועדה ממשלתית בראשות שר המשפטים מגבשת אותה לקראת המשך החקיקה. תיאור זה בא לידי ביטוי בקטע שבו מתוארת כיצד ועדה זאת מחליטה אם הצעת החוק שאותה הציע שר ממשלתי, תמשיך את דרכה בכנסת או שתידחה ולא תטופל.

שאלה מספר 2

הצג: תפקידי הכנסת:

פיקוח וביקורת: הכנסת מהווה מנגנון פיקוח פורמלי המפקח ומבקר את מדיניותה ופעולותיה של הרשות המבצעת על ידי אופוזיציה, ועדות, אישור תקציב, כלים פרלמנטריים.

ייצוג האזרחים: הכנסת מייצגת את ריבונות האזרחים ואת העמדות השונות בחברה.

קישור: תפקיד **ייצוג האזרחים** בא לידי ביטוי בקטע כאשר נאמר כי "אחת המשימות החשובות ביותר של הרשות המחוקקת היא לבטא את רצון הבוחרים ואת הגיוון הפוליטי הקיים במדינה". הכותבת מדגישה כי תפקיד חברי הכנסת הוא להביא לידי ביטוי את העמדות המגוונות שקיימות בציבור, באמצעות ביטוי רצונם של הבוחרים. כלומר, הגשת הצעות החוק הפרטיות והדיון סביבם שנעדר בעבר ממשמעת קואליציונית, ביטאו היטב את העמדות המגוונות שמייצגים חברי הכנסת מן המפלגות השונות שהן השתקפות נאמנה של החברה הישראלית.

שאלה מספר 3

הצג: עיקרון ההסכמיות: הסכמה רחבה בין הקבוצות בחברה על כללי משחק בסיסיים. הסכמיות מחזקת את היציבות השלטונית ומאפשרת קיום בצוותא על אף חילוקי דעות.

קישור: טענת הכותבת בנוגע למימוש עקרון זה היא שחברי הכנסת אינם עושים בו שימוש רחב כפי שהיה בעבר. לטענת הכותבת, חברי הכנסת מן האופוזיציה והקואליציה אינם נדרשים לשתף פעולה ביניהם כדי להעביר חוקים כפי שנהגו בעבר משום שוועדת השרים לענייני חקיקה שבראשות שר המשפטים כופה משמעת קואליציונית אחידה על כל חברי הקואליציה בנוגע להצעות חוק שלא באות מטעם הממשלה. לטענתה בעבר "הצורך בשיתוף הפעולה בין חברי קואליציה לאופוזיציה גם מיתן את תחושת השבטיות ואת מידת השיסוי של אלה באלה ותרם לתחושת האחדות". הכותבת טוענת כי שימוש נרחב יותר בשיתופי פעולה בכנסת כדי להשיג הסכמות רחבות בנושאי חקיקה, יחזק את עקרון ההסכמיות מאחר והוא יביא ל"צמצום השנאה והפילוג". כלומר, מימוש עקרון ההסכמיות יתרום לחיזוק כוחה של הכנסת כגורם המגשר על מחלוקות ולא זה שמרחיב את קיומן.

